

Izhaja vsak torek in petek
za časa vojne.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo
uredništvu lista »Mir« v Celovec,
Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
dopold. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista pišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod na-
pisom: Upravništvu lista »Mir« v
Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se
plačuje vnaprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

Leto XXXIV.

Celovec, 26. maja 1915.

Št. 42.

Roke proč od naše zemlje!

Maribor, 20. maja 1915.

Kar smo dosedaj samo slutili, za to imamo nepobitne dokaze: Tudi Italija stega svoje roke po slovenski in hrvatski zemlji. Zahteva celo za se ozemlje, do katerega nima niti navidezno najmanjše narodnostne ali zgodovinske opravičenosti, na katerem ne biva noben Italijan in katero nikdar ni spadalo pod katerobodi italijanskih držav. In ker Avstrija noče privoliti v popolnoma neopravičene zahteve, baranta Italija s tropsporazumom za naše hrvatsko-slovensko ozemlje. Mogoče, da je barantija v tem trenutku že perfektna in da je Italija na potu po zemljo, katero je z izdajstvom kupila od činiteljev, ki nimajo za to kupčijo prav nobene legitimacije.

Ze takrat, ko so Srbija in z njo vsi neprijatelji Avstrije upali, da bodo Slovenci in Hrvati z navdušenjem ali vsaj s tihim notranjim zadovoljstvom odobraval srbske aspiracije, ki so šle preko naših hrvatsko-slovenskih dežel do Adrije, so bili v svojih pričakovanjih razočarani. Tudi najvestnejše preiskovanje in mnogobrojni zapori niso mogli med nami ugotoviti drugih političnih struj, nego da hočemo katoliški Slovenci in Hrvati združeni biti in ostati v okvirju habsburške monarhije. Odkritosrčnost tega našega političnega prepričanja so potrdili hrvatski in slovenski polki z nedotakljivo zanesljivostjo, hrabrostjo in s potoki prelite krvi na vseh avstrijskih bojiščih. **Udanost do monarhije je zapečaten s krvjo naših najboljših sinov** in propalica isti, ki bi si še drznil dvomiti nad poštenostjo naših domoljubnih čuvstev!

Sedaj, ko nas ne moti več niti vzduh iz zaporov, niti nezaupljivost, lahko govorimo s tem večjim poudarkom vsej širni javnosti. Ne samo kot zvesti člani habsburške monarhije obsojamo ogorčeni nedopustno in neizpeljivo barantijo z našimi hrvatsko-slovenskimi deželami, ampak tudi kot katoličani in Slovani odločno in brezpogojno **prosedujemo proti temu, da bi se nam vsiljevalo prijateljstvo od sovražnikov države**, v kateri in za katero živimo, ali da bi se nam ponujalo od zunaj varstvo in jamstvo za naš narodni obstanek v katerisibodi sosedni državi.

Mi Slovenci in Hrvati smo delili stoletja in stoletja žalostne in vesele čase s Habsburžani, pod njihovim okriljem smo si ohranili svojo vero, si ustvarili svojo narodno kulturo ter se gospodarsko močno okrepili. Ob njihvi strani hočemo zvesto pretrpeti in zdržati tudi sedanje težke čase. In ko premagamo vse sovražnike in nam prinese trajni mir, potem hočemo z drugimi narodi vred delovati za premlajenje in ojačenje starodavne naše monarhije, pozabiti pa tudi nočemo na življenske interese nerazdružljivega hrvatsko-slovenskega naroda v njej.

Zgodovina jadranske obali in žalostna usoda naših, četudi maloštevilnih slovenskih bratov v Italiji nam kaže, da se ne motimo v svoji sodbi, ko mislimo na svoj gospodarski in narodni obstanek. Vera in večja kultura hrvatsko-slovenskega naroda pa nam veva, da postanemo v okvirju Avstrije širitelji katoliške vere in nositelji zapadne kulture za Balkan, ne pa njegovi podjarmljenci.

V sedanjem vevavažnem trenutku kliče hrvatsko-slovenski narod z ogorčenim protestom vsem zunanjim sovražnikom: Slo-

venci in Hrvati hočemo tesno združeni ostati, kjer smo in kjer smo bili. **Roko proč od naše zemlje in naše usode!** Dr. K.

20. maj — usodepoln dan.

Italijanska zbornica.

Italijanski parlament je bil sklican dne 20. maja. Nestrpno je vse pričakovalo, kaj da bo sklenila ta dan italijanska zbornica, ker bo odločila, ali ostane Italija nevtralna, ali pa napove Avstro-Ogrski vojno. In vendar je vsakdo, ki je zasledoval dogodke zadnjih dni v Italiji, moral vedeti, da bo italijanska zbornica sprejela vse vladne predloge in tako pooblastila vlado, da lahko napove vojno.

Tako se je tudi zgodilo. 480 poslancev se je udeležilo seje, navzoče so bile vse ugledne politične osebe, razen Giolittija. Na tribinah so bili navzoči tudi poslaniki ameriških Združenih držav, Angleške, Francoske, Rusije in Japonske ter člani diplomatskega zbora.

Ko se je prikazal v loži d'Annunzio, italijanski pesnik, ki je posebno hujskal na vojno, so mu v dvorani in na tribinah priredili ovacije.

Ob 2. uri popoldne je vstopil v dvorano zbornični predsednik Marcora, navdušeno pozdravljen. Vsi poslanci, razen 45 oficijelnih socialistov, so se dvignili in vzklikali: Živio predsednik! Tudi galerija je udarila v ta vzklik. Kmalu nato vstopi kabinet s Salandro na čelu. Od vseh strani so vzklikali: »Živela vojna!« Iz centra pa: »Živio kralj!« Z vzkliki »Živela Italija!« je odobravanje doseglo vrhunec.

Ministrski predsednik Salandra je predložil zakonski načrt, v katerem se po-

Podlistek.

Mrtvi in živi.

Nekaj spominov iz polpreteklosti, napisal
Jos. Stariha.

(Dalje.)

II.

Tam doli je bilo na jugu. V deželi, kjer cveto in zorijo prve češnje, kjer cveto in rumenijo med nizkimi brajdami prve marelice, prve hruške in breskve. Kjer se na pri-sojnih brdih dotika vinograd vinograda, a nad njimi ponižno, redko lesovje in še više sama skala ob skali, zroča tja čez široko kraško planoto do sinje Adrije. Tam doli v oni dolini, ki leži kakor velike nečke z zelenim in pisanim dnesom, in strmi tja proti zahodu, kakor bi hodila vedno za solncem, od jutra do večera. V lepi Vipavski dolini.

Izpod »farovža«, izpod Plaza prikipi Vipava, vsa bela in zavita v prozorne pajčolane, lahka in živahna kakor mlado dekle, opravljeno v šumeče mehko krilo. Vsako jutro jo pozdravijo stari kostanji »Pod skalo«, budeči se z rahlim šepetom iz spanja, vedno iznova se čudeči svežosti in gibčnosti svoje zveste tovarišice. Nadnjo, na trepečočih zelenih mladikah prepevajo slavci . . . a tu se začena proza vsakdanjega življenja, nad njo so pogrnjene mize in se toči pivo, se prigrizujejo solniki in maslene žemlje. To se pravi: so se prigrizovali beli kruhki, s sirovim maslom obloženi, pa pravijo, da sedaj

ne več. Pravijo, da so se podrle peči, ki so pekle take reči, in da imajo pekarji več kuhinjskih šurkov nego bele moke.

Toda tistikrat je bilo še vse po starem, ko sem Te spoznal, Ivane! Pivo se je penilo v čašah, šumela je Vipava in so šumeli kostanji nad glavo, takale so se krogle po kegljišču, držal si v roki rumen, s soljo in kuminom potresen solnik in Tvoje oči so se smejale kakor ono poletno jutro samo. Naglo si pogoltnil konec skorje, ki si jo še imel v ustih, ko sem se Ti predstavil, ali bolje povedano, ko me je predstavil Tvoj rojak Francelj, moj stari, vedno veseli prijatelj.

»To je pa naš fant«, je dejal Francelj potem ko smo posedli. »Ponosni smo nanj.«

Ivan ga je narahlo udaril po roki:

»Saj je ta tudi naš in morda še bolj naš«, je odgovoril, pokazavši s prstom proti meni.

»Oh, vsi smo naši,« se je zasmejal Francelj in poškilil po brhki natararici. »Kaj ne, gospodična?«

»Kaj ste rekli?«

»Da ste tudi Vi naši, prav zares Lojzka!«

»Pri Vas tam gori ste vsi samo naši«, je zamrmrala natararica in nesla pivo k sosednji mizi.

Precej dolgo smo posedali, mnogo smo si imeli povedati. Zdelo se mi je, da sva z Ivanom stara prijatelja izza mladih let, da sva se že davno poznala in da sva enakih nazorov. Samo usoda da naju je vrgla vsakega v svoj kot, iz katerega sva danes slučajno nenadoma prilezla. A bil si toliko mlajši od mene, Ivane, sama jutranja rosa, in jaz uvel večerni list! Pa vsaka Tvoja beseda je bila premišljena, in vsaka Tvoja

kretnja umerjena, vse je kazalo in pričalo o nečem lepem, ki je okoli Tebe in v Tebi samem.

Visoko je stalo solnce, zapletalo svoje zlato po Stari gori in po nje trtah, po braj-dah pod Gradiščem, po vsej širni dolini. Na desni Slap in Erzelj in še bolj na desni Sv. Pavel, a naravnost pred nami zvonik Tvoje domače cerkve, Ivan. Pod zelenim hribom, na koncu travnikov in med pisanim poljem. Tvoja Podraga, Ivan!

Na Izercih sva se ločila.

»Z Bogom, na svidenje še kedaj.«

»Z Bogom . . .«

Zaneslo me je nekam, daleč proč iz teh krajev. Minul je marsikateri dan, marsikateri teden, mesec, minulo je par let. Dolga leta, skrbi polna leta, a lepa leta, nepozabna . . .

Naenkrat je zazvenelo železo po vseh daljnih krajih, po vseh deželah, po vseh logih in gajih. Velika železna ptica je zaplula po zraku, s krvavimi očmi, s škripajočimi perotnicami, ptica jeklorepa. Noč in dan trušče njenih perotnic, noč in dan krvave kaplje iz njenih oči, sunek za sunkom nje-nega repa, omamljiv in grozen. In kremplji so zraščili do tal, trgali, mesarili . . .

Pluli so roji od vseh strani, kakor reke so se iztekali v mesto. Pisano in živo je postajalo, danes tukaj, jutri tam. Odhajali so prvi, prihajali drugi, mladi in žilavi, preki-pevajočih moči, starejši in izmozgani, z družinskimi skrbmi obloženi, vpognjeni kakor bi nosili težke kamene na svojih ramah. In kalnih oči in kalnih misli. . . .

(Konec sledi.)

delijo vladi za slučaj vojne izredna pooblastila.

Nato je ministrski predsednik Salandra podal v imenu vlade izjavo, ki je bila pri vsakem stavku sprejeta z viharnimi klici: »Živela Italija! Živela vojna!« Le oficialni socialisti so bili mirni na svojih sedežih.

Salandra je predlagal izvolitev odseka za presojo njegove predloge in prosil odsekove člane, ki naj jih določi predsednik, da se takoj sestanejo in še danes predložijo poročilo odseku. Ta predlog je bil sprejet.

Zunanji minister Sonnino je predložil zbornici »zeleno knjigo«, v kateri se opisujejo politični dogodki v svetovni vojni in stališče Italije. Poslanci in občinstvo so kajpada tudi Sonnino dokazali svoje simpatije.

Zbornični predsednik je nato sporočil imena poslancev, ki jih je vpoklical v odsek. Mnogo poslancev se je podalo k ministrski klopi in so čestitali ministrom.

To je poročilo korespondenčnega urada o usodni seji v italijanski zbornici dne 20. maja, ki jasno pravi, da hoče Italija za vsako ceno vojsko z Avstro-Ogrsko.

Salandrova izjava.

Salandra je izjavil v zbornici to-le:

Odkar je Italija zedinjena, se je obnesla kot činitelj zmernosti, sloge in miru in more s ponosom reči, da je to poslanstvo tako trdno izpolnovala, da se niti najhujših žrtev ni strašila. V zadnji več kot tridesetletni dobi je vzdržala sistem zvez in prijateljstev, ki so imela na men, vzdrževati tako evropsko ravnatežje in tako boljše zagotoviti mir. Temu blagemu cilju na ljubo Italija ni trpe-la samo, da njene meje niso bile dovolj varne, podredila mu ni samo svojih najsvetejših (!) narodnih haspiracij, ampak je morala tudi s pritajeno bolestjo gledati, kako da se je metodično poizkušalo, zatreti znake italijanstva, ki jih je pritiskala narava in zgodovina neizbrisno lepim krajem. (Saj ni res! Op. ur.)

Ultimatum, ki ga je julija 1914 stavila Srbiji Avstro-Ogrska, je z nekim udarcem uničil uspehe večletnih trudov, ker je kršil pogodbo, po kateri smo bili zvezani z monarhijo. Ultimatum je formalno kršil pogodbo, ker se ni prej z nami napravil sporazum ali ker nas niso vsaj obvestili; kršila je pa tudi pogodbo stvarno, ker je imel za cilj, v našo škodo razdirati nevarni sistem posesti dežel in vplivov na Balkanu; še bolj pa, kakor ta ali ona točka, je bil prekršen in potlačen duh, ki je preveval vso pogodbo. Ker s tem, da se je najgroznejša vojna na svetu povzročila naravnost v nasprotju z našimi koristmi in čuti, je bilo razdrto ravnatežje, katero bi bila morala zveza varovati, in se je pustilo z neodoljivo silo oživeti zopet vprašanje narodnega izpolnjenja Italije.

Kljub temu se je vlada s potrpežljivostjo več mesecev trudila, najti sporazum, ko naj zvezi zopet da pravico za obstoj, ki je šla v izgubo. Ta pogajanja pa so morala imeti svoje meje, ne le glede časa, ampak tudi z ozirom na čast, tako bi bilo zoper čast naše države, pogajati se preko te dobe.

Ministrski predsednik je nadaljeval: Vsled tega in da se vzdrže ti najvišji cilji, je bila kraljeva vlada prisiljena, da je c. kr. avstrijski vladi dne 4. maja naznanila preklic vseh pogodbenih predlogov, odpoved zvezne pogodbe in izjavo, da si pridržuje svobodo postopanja. Na drugi strani pa ni bilo več mogoče pustiti Italije osamljene varstva in brez ugleda ravno v trenutku, ko stopa svetovna zgodovina v odločilni trenotek.

Z ozirom na ta stvarni položaj in razmotrivanje o težkočah mednarodnega položaja mora biti vlada tudi politično pripravljena na vsako, še tako težko izkušnjo in prosi zato zbornico s predloženim zakonskim načrtom za izredno oblast, ki jo potrebuje.

Brez bahatih besed in brez ponosa, toda z globokim umevanjem odgovornosti, ki pada na nas v tej uri, smo preskrbeli zato, kar zahtevajo najplemenitejša prizadevanja in življenski interesi domovine. Ker v njenem imenu in njej udani smo dvignili naš goreči apel na parlament in preko parlamenta na deželo, da naj se poravnajo vse razlike v mnenju in pozabi vse. Stranke in stanovska nasprotstva morajo danes izginiti z ozirom na potrebo, ki prekaša vsako

drugo, z ozirom na idejo, ki navdušuje bolj kakor vsaka druga, z ozirom na srečo in veličino Italije. Vse drugo moramo od danes naprej pozabiti in misliti le na to, da smo le Italijani in da vsi z isto vero in isto gorečnostjo ljubimo Italijo. Naj se sile vseh združijo v eno silo, srca vseh v eno samo srce, naj nas vodi soglasna volja k zaželjenemu cilju in je sila, srce in volja edini strastni in junaški izraz v armadi in mornarici Italije in v vzvišenem voditelju, ki nas vodi v usodo nove zgodovine. Živel kralj, živela Italija!

Predlog monarhije Italiji.

V ogrskem parlamentu je omenil poslanec grof Andrassy pri svoji interpelaciji o avstrijsko-italijanskih odnošajih tudi navedbe italijanskega poslanca Cirmenija v »Stampi« glede kompenzacij, ki jih je ponudila naša država Italiji. Ministrski predsednik grof Tisza je v svojem odgovoru poudarjal, da te navedbe sicer niso avtentične, da pa nudijo precej točno sliko dejanskega položaja. Za grofom Tiszo je izpregovoril sedaj nemški državni kancelar dr. von Bethmann-Hollweg ter je, kakor ogrski ministrski predsednik, potrdil, da se je bila monarhija v svrhu trajnega sporazuma odločila za dalekosežne koncesije Italiji. Te koncesije so:

1. Avstrija odstopi Italiji oni del Tirolske, kjer prebivajo Italijani;
2. ravnatežje ozemlje na desnem bregu Soče ter mesto Gradiško;
3. Trst postane cesarsko svobodno mesto, dobi upravo, ki mu bo zagotovila italijanski značaj ter italijansko univerzo;
4. Avstrija prizna italijansko suvereniteto (nadvlado) nad Valono in njeno interesno sfero;
5. Avstrija proglasi, da na Albaniji nima nobenega interesa;
6. obljubi, da se bo posebno ozirala na narodne interese svojih italijanskih državljanov;
7. proglasi amnestijo za vse vojaške in politične zločince iz prepuščenega ozemlja;
8. obljublja, da se bo blagohotno ozirala na nadaljne želje Italije glede vprašanj, ki so v zvezi s ponujenim dogovorom;
9. Avstrija bo takoj, ko bo dogovor podpisan, teritorialne koncesije slovesno razglasila;
10. ustanove naj se mešane komisije, ki bodo uredile posameznosti pogodbe;
11. čim bo pogodba podpisana, se vojaki avstrijske armade, ki so doma v odstopljenih teritorijih (ozemljih) ne bodo več udeleževali bojev.

Nemški državni kancelar je še pristavil, da je prevzela nemška vlada v sporazumu z avstrijsko zaveznico popolno garancijo za lojalno izvršitev teh predlogov.

Banke v Italiji in Nemčiji.

Berolinska »Tägliche Rundschau« poroča: Nemške banke so dale prepeljati svoje vrednostne papirje, ki so jih imele v Italiji, v nevtralne države, v prvi vrsti v Švico. Istotako so italijanske banke v Nemčiji svoje vrednostne papirje spravile na varno.

Oblegovalno stanje v Italiji.

Dne 18. t. m. je bilo v celi Italiji proglašeno oblegovalno stanje.

Delavstvo proti vojni.

»Baseler Nachrichten« poročajo iz Milana, da je imelo v Bologni predsedstvo socialistične stranke z zastopniki splošne delavske zveze in parlamentarne skupine posvetovanje, kakšno stališče da naj zavzame stranka v vojnem vprašanju. Vsaka misel na generalni štrajk se je opustila in sprejet je bil dnevni red, v katerem se poudarja, da so nižji sloji neupogljivo proti udeležbi Italije v svetovni vojni, ter se parlamentarna skupina zavezuje glasovati zoper vsako kreditno zahtevo v vojne namene. Vse organizacije se pozivajo, da priredijo demonstracije zoper vojno.

Rezervisti se puntajo.

Chiasso, 20. maja. V Veroni, Bergamo in Monzi so se vršili izgredi vpoklicanih rezervistov. V Monzi so se rezervisti pridružili delavski demonstraciji po ulicah in so delali sramotilne vzklike zoper vlado. V

Bergamo se je spuntalo več nego 600 rezervistov, ki so demonstrirali zoper vojno in se branili iti v vojašnice.

Laška pogodba s trosporazumom.

Lugano, 20. maja. »Secolo« poroča iz Rima: V zadnjem pogovoru, ki ga je imel Viviani s Tittonijem, je vprašal prvi, ali bo italijanska vlada zavlekla svojo odločitev. Tittoni je odgovoril: Z novo pogodbo smo se zavezali, da v gotovem času marširamo in to obveznost bomo natančno držali: »Secolo« razlaga te besede tako-le: Italija se je zavezala, da maršira tekom enega meseca po preteku pogodbe. Če bi pa Italija tekom tega časa ostala mirna, bi po poteku tega časa pogodba samoposebi postala neveljavna.

Italija in balkanske države.

Atene, 20. majnika. Tukaj vlada veliko razburjenje zoper postopanje Italije, ki je naperjeno proti grškim interesom na Balkanu. Važnih odločitev je pričakovati v prihodnjih dneh.

Sofija, 20. maja. Če bi balkanske države začele s kakimi odredbami, bi imelo za posledico takojšnjo mobilizacijo Bolgarije, da si zavaruje deželo.

Pritisk trojnega sporazuma na Romunijo.

Iz Berlina poročajo: Dejstvo je, da so vse vesti, kakor da bi nameravala Romunija udariti skupno z Italijo, neresnične. Na drugi strani pa je gotovo, da skuša tripleententa pridobiti Romunijo za vsako ceno na svojo stran. Pogajanja se še vedno vršijo. Glavno težkočo tvorijo razna teritorialna vprašanja med Rusijo in Romunijo. Upati je, da romunska vlada tudi tokrat ne bo udala pritisku.

Kaj je zahtevala od nas Italija.

Iz Kodanja se poroča preko Berolina, da je prejšnji finančni minister Luzzatti sporočil rimskemu poročevalcu »National-tidende« sledeče zahteve Italije do Avstro-Ogrske.

Takojšnje zasedenje celega Trentina in Istre s Trstom, Puljem in Reko ter več otoki v Jadranskem morju vred; Avstro-Ogrska odstopi mornariške postaje ob dalmatinski obali, odreče se vsakemu direktnemu in indirektnemu vmešavanju v zadeve Srbije; odreče se balkanski politiki, naperjeni proti interesom Italije, Italija ima prostost, da gleda na svoje interese v vzhodnem Sredozemskem morju proti Turčiji skupno z državami trosporazuma; končno prostost za bodoči mirovni kongres, kjer si Italija pridržuje podpiranje zadeve Srbije in Belgije.

Kaj pravijo na to na Nemškem?

Berolin, 20. maja. Vse časopisje smatra vojno z Italijo za neizogibno. Glede zahtev Italije, ki jih je sporočil Luzzatti, piše »Berliner Tageblatt«: V Nemčiji in v Avstro-Ogrski vsi menijo, da so priznali, kolikor je bilo le mogoče. »Tägliche Rundschau« piše: »Če smo se včeraj čudili, da je Avstro-Ogrska toliko priznala, se danes še bolj čudimo o brezprimerno previsokih zahtevah Italije. Če stvari tako stojijo, potem naj Italija ločeno od trozveze gleda, kaj zmore proti njej; naj gleda, če bo d'Annuncijeva narejena ognjevitost, ki je zadostovala za rimske ulice, zadostovala tudi, da omaja le enega nemškega, avstrijskega ali ogrskega domobranca.

Položaj na bojišču.

Naval naših in zveznih čet v zapadni Galiciji je bil tako silovit, da ni vrgel Rusov samo iz njihove prve bojne črte, ampak se maje tudi že druga ruska bojna črta ob Sanu in Dnjestru. Naše in nemške čete so na več mestih prekoračile reko San. Rusi so vzhodno od Jaroslava in pri Sjenjavi ob Sanu napravili hude napade, pa so bili z velikimi izgubami odbiti. Naše čete so napredovale proti izhodu in jugovzhodu.

V bojih ob zgornjem Dnjestru je bilo ujetih še 5600 Rusov. V nekem odseku severno od Samborja so bili Rusi vrženi iz svoje glavne obrambne postojanke, neka vas deset kilometrov južnovzhodno od Mosciske je bila zavzeta v naskoku.

Ob reki Pruth v vzhodni Galiciji je položaj neizpremenjen. Severno od Kolo-meje so naši s protisunkom zajeli 1400 Rusov.

Zdi se, da vsa ruska ojačenja ne bodo nič izdala, ker so Rusi po svojem velikem porazu najbrž precej demoralizirani. Tudi če dojde njihova armada, ki je stala pri Odesi in je bila namenjena za Bospor proti Turkom, ne bo veliko pomagano. Po poročilih iz Bukarešte koraka ta armada na pomoč skozi Besarabijo, toda ta armada šteje k večjemu 150.000 mož. Rusi so pa zdaj dokazali, da zmorejo le tedaj kaj, če morejo postaviti na bojišče nove milijone.

V guberniji Kovno vzhodno od pruske Poljske se bijejo manjši boji. Na črti Shagori—Frauenburg — Frauenburg leži približno na sredi med Libavo in Metavo — so bile naznanjene nove sovražne čete, pa še ni prišlo do bojev. Ob reki Dubisa, ki se steka v Njemen, so bili ruski napadi odbiti in je bilo pri tem 900 Rusov ujetih in dve strojni puški zaplenjeni. Severno od Podobis je bila zavzeta višina 105 in ujetih 500 Rusov. Južno od Njemena prodirajoče ruske sile so bile popolnoma poražene. Ostanke sovražnih čet so bežali proti vzhodu v gozdove. Manjši oddelki še držijo Sutki. Krvave ruske izgube so bile zelo hude; število ujetnikov se je zato zvišalo na 2200, nadalje so bile zaplenjene štiri strojne puške.

Na Francoskem in Flandernskem in Belgiji slabo vreme ovira vojskovanje. Na višini Loreto so Nemci nekoliko napredovali. Pri Ablainu je bil odbit ponočen sovražni sunek v boju od blizu. Med Mozo in Mozelo je bil artiljerijski boj posebno hud. Proti jutru so prešli Francozi vzhodno od Ailly v široki fronti k napadu, pa so bili povsod odbiti, deloma v boju mož proti možu.

Angleške izgube.

London. Nova lista izgub izkazuje 107 padlih častnikov.

London. »Morning Post« piše: Ne smemo imenovati nobenih števil, toda zdi se, da so naše izgube v vojni znatno večje, kakor pa so izpopolnitve potom rekrutiranja. Nihče ni nikoli pojasnil, kako naj se sestavljajo Kitchenerjeve nove armade. Ako ne pridejo nikakšna nadomestila, se bodo polki skrčili kakor kostna ogrodja.

Boji na galipolskem polotoku.

London, 20. maja. (Kor. ur.) Asmead Barklett poroča v londonskih listih o bojih v Galipolju od 6. in 8. maja:

Nič ni značilnejše, kakor način, kako so znali Turki prikrivati svoje pozicije. Turške infanterije strašen artiljerijski ogenj ni omajal. Naši topovi so zamogli povzročiti samo neznatno škodo na njihovih dobro zgrajenih strelskih jarkih. Vsa poročila s fronte so pokazala izredno velike težkoče v izsledovanju in napadanju sovražnih postojank. Turki so se borili s skrajno hrabrostjo in odločnostjo. Njihova artiljerija je delovala izborno, streljala je samo tedaj, kadar je bilo to neobhodno potrebno. Kakor hitro so naši vojaki zapustili kritja, se je vsula prava toča iz pušk in strojnih pušk iz jarkov, grmovja in globeli. Artiljerija je zaman poskušala, da bi vdušila ta ogenj. Čete so se kar tajale pod strašno točo krogel. Pridobile so povsod nekoliko ozemlja, toda bojnega cilja niso dosegle.

Dnevne novice in dopisi.

Posvečevanje duhovnikov se je vršilo v Celovcu na Binkoštni ponedeljek in ne dne 27. junija, kakor je bilo izprva namenjeno. **Župnija Vetrinj** pri Celovcu je razpisana do 26. junija.

Odlikovani slovenski častniki. Vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo je dobil rezervni poročnik 39. topničarskega polka Henrik Dolenc. — Signum laudis sta dobila rezervni nadporočnik 10. pionirskega bataljona Rudolf Janež in rezervni poročnik 12. lovskega bataljona Franc Colnerič. — Vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo je dobil rezervni poročnik 17. pešpolka Josip Potokar. — Signum laudis sta dobila rezervna poročnika Ivan Vračko 7. pešpolka in Franc Korent 17. pešpolka, dalje rezervni nadporočnik 2. bos. hercegovskega pešpolka Franc pl. Premerstein in rezervni poročnik 2. bos. hercegovskega pešpolka Ivan Zdolšek. — Zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil nadporočnik-

računovodja 47. pešpolka A. Hribar. — Vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo je dobil stotnik 16. domobranskega pešpolka Lovro Šusteršič. — Signum laudis so dobili: rezervni poročnik 43. domobranske-havbične divizije dr. Ernest Rošker, črnovojniški poročnik 5. domobranskega pešpolka Jos. Lešnik in ritmojster 8. orožniškega zapovedništva Oskar Vidic.

Prošnje za dopust za košnjo se že lahko vlagajo, ker je že skoro zadnji čas. Nasloviti jih je treba na glavarstvo, a v prošnji omeniti, naj jih odpošlje na poveljstvo vojaka, za katerega prosite. Skozi žetveno komisijo ni potreba pošiljati prošenj, pač pa žetvena komisija lahko prošnje potrdi, potem pa se pošlje naravnost na glavarstvo. Pričakovati je, da vojaška oblast dovoli dopuste za košnjo, ker ženske ne morejo opraviti košnje, na drugi strani se pa mora košnja z ozirom na vremenske razmere hitro izvršiti. Kjer imajo zadrage ali kmetijske podružnice, si bodo morda pomagali s kosilnimi stroji. Ti stroji se lahko naroče pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Cepljenje zoper svinjsko rdečico. Posestniki, ki hočejo dati svoje svinje varnostno cepiti proti rdečici, morajo to naznaniti pri občinskem predstojništvu do tistega časa, ki ga je določilo pristojno okrajno glavarstvo; naznaniti pa morajo tudi število, starost, približno težo svinj, eventualno kako dolgo da so že breje in kje da se nahajajo. Občine morajo naznanilne pole takoj poslati pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Poljedelsko ministrstvo pospešuje varnostno cepljenje proti rdečici s tem, da prispeva k stroškom za cepivo.

Pobegnil je iz ujetniškega tabora v Feldbach ruski vojak Semjon Črnovakov.

Nov lovski zakon potrjen. Cesar je sankcioniral lovski zakon za Kranjsko, ki ga je sklenil kranjski deželni zbor. Ta lovski zakon štiti kmeta pred divjačino. Skrajno potrebna bi bila izprememba lovskega zakona tudi za Koroško. Divjačina se je precej razplodila in dela škodo, živil pa primanjkuje. Če ministrstvo izdaje razne izjemne odredbe, ali ne bi moglo ukreniti kaj tudi glede škodljive divjačine? Sedanja vojna dokazuje, kako važen je kmetijski stan. Zato je kmetom povsod, kjer je mogoče, iti na roke in mu pomagati.

Kmet, ostani na svoji grudi!

Na občnem zboru Kranjske kmetijske družbe je izpregovoril dež. odbornik dr. E. Lampe zelo tehtne besede:

»Naj se zgodi karkoli — kmet ostani na svoji grudi! Na svetu je vse mogoče, tudi to ni nemogoče, da bi sovražnik ne udril v našo deželo; a tudi za ta slučaj velja: Kmet, ostani mirno na svojem posestvu! Samo, če bi oblast ukazala, naj se kmet umakne s posestva, sicer pa — to je tudi izkušnja te vojske — je edino pametno, da ostane kmet na svoji grudi, koder je pognal korenine njegov rod, kot pogumen stražar in gospodar svoje grude!«

Pismo iz ruskega ujetništva.

»Novi čas« objavlja to-le zanimivo pismo iz ruskega ujetništva:

Moskva, 18./IV. 15.

Albin Vrtovec (27. dom. p., smučarski oddelek) iz Velikih Žabelj, bivši član Orla, piše iz ruskega ujetništva sledeče:

Sedaj se nahajam v bolnišnici v Moskvi, že nekaj dni bolan na želodcu, toda sedaj sem že skoraj popolnoma okreval, da zapustim že najbrže v treh dneh bolnišnico.

Ujet sem bil z drugimi pri Krašnem, ki leži med prelazom Dukla in Bardjevem, in sicer z drugimi vred dne 22. marca. Odtod smo korakali skozi Galicijo do stare ruske meje v smeri proti Brodyju celih 15 dni. Tu so nas pa vkrcali v železniške vozove, da nas popeljejo proti široki Rusiji. Vsled prestanih naporov, neprimerne hrane, glavno pa vsled slabe pitne vode, sem z drugimi vred tudi jaz obolel precej močno na želodcu. Pripeljali so nas bolnike v bolnišnico v Kijev, od tu pa po nekaj dneh sem kaj v Moskvo. Tu v bolnišnici se nam zelo dobro godi, ničesar nam ne primanjkuje. Drugi z menoj ujeti zdravi tovariši so bili odpeljani v Sibirijo. Kam nas popeljejo za stalno, še nič ne vemo — — — Najsrčnejše pozdrave Vam pošilja vsem skupaj do svidenja Vaš Albin. —

— — Zanimiv je pripis ruskega cenzorja v slovenskem jeziku, napisan z rdečim svinčnikom: »Odgovor pišete s črnilom in razločno — Cenzor —«.

Veliko rib v Dalmaciji. Okrog Dubrovnika se je v zadnjem času pojavilo silno mnogo rib vseh vrst. Ribiči jih pridno love in jih prinašajo na trg. Vsled tega so padle cene rib in znašajo sedaj toliko, kakor v mirnem času. Najfinejše ribe stane sedaj kilogram 2 K.

Zanimivosti iz vojne.

Generali se odkrivajo pred slovenskimi junaki.

Vincenc Polak, doma iz ormoške okolice, stražmojster pri oddelku strojnih pušk 5. dragonskega polka, piše svojemu bratu Ludoviku s severnega bojišča naslednje pismo, v katerem pravi med drugim:

Omenim tudi, da uživamo Slovenci na bojišču splošen sloves, da smo junaki od prvega do zadnjega. Nemški in mažarski generali se odkrivajo pred polki, kjer služijo Slovenci.

Najnovejša poročila.

ITALIJA NAM JE NAPOVEDALA VOJSKO CESAR NAS KLIČE.

Mojim narodom!

Kralj italijanski Mi je napovedal vojno. Zvestobo je prelomila kraljevina italijanska svojima zaveznikoma, kakor zgodovina ne pozna enakega.

Več nego trideset let je trajala zveza, v kateri je mogla Italija množiti svojo teritorialno posest in se razcvitati, kakor nikdar ni slutila, sedaj nas je Italija zapustila v uri nevarnosti in je z razvitimi zastavami prešla v tabor naših sovražnikov.

Mi nismo ogrožali Italije, nismo kratili njenega ugleda, nismo se dotaknili njene časti in njenih interesov; vedno smo zvesto izpolnjevali Svoje zavezniške dolžnosti in smo ji nudili Svojo zaščito, ko je šla na bojišče.

Storili smo še več: Ko je začela Italija s svojim pohlepnim očesom gledati čez naše meje, smo bili odločeni za velike in bridke žrtve, za žrtve, ki so posebno bolele Naše očetovsko srce, samo da ohranimo zavezniško razmerje in mir.

Toda pohlepnost Italije, ki je mislila, da je treba izkoristiti trenutek, se ni dala potolažiti.

In tako se mora izpolniti usoda.

Mogočnemu sovražniku na severu so se Moje armade zmagoslavno upirale v desetmesečni gigantični borbi in v najzvestejšem sobojevništvu z vojskami Mojega presvetlega zaveznika.

Novi zavratni sovražnik na jugu jim ni nov nasprotnik.

Veliki spomini na Novaro, Mortaro, Kustoco in Vis, ki so ponos Moje mladosti, in duh Radeckega, nadvojvode Albrehta in Tegetthoffa, ki še živi v Moji vojni moči na kopnem in na morju, so mi poroki za to, da homo tudi proti jugu uspešno branili mejo monarhije.

Pozdravljam Moje v boju izkušene zmagonaosne čete. Zaupam njih in njihovim voditeljem! Zaupam Svojim narodom, kojih brezprimerni požrtvovalnosti gre Moja najiskrenejša očetovska zahvala.

Vsemogočnega pa prosim, da blagoslovi Naše zastave in vzame Našo pravično stvar v svoje milostno varstvo.

Na Dunaju, 23. maja 1915.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Njega c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je najmilostiveje blagoizvolilo izdati sledeči Najvišji rokopis in manifest:

Ljubi grof Stürgkh!

Naročam Vam, da obče razglasite priloženi manifest Mojim narodom.

Na Dunaju, 23. maja 1915.

Franc Jožef s. r.

KAKO JE ITALIJA NAPOVEDALA VOJSKO.

Dunaj, 23. maja. C. kr. korespondenčni urad objavlja ob 10. uri 30 minut: Bese-dilo vojne napovedi, ki jo je izročil kraljevi italijanski poslanik c. in kr. zunanjemu ministru, se glasi tako-le:

Dunaj, 23. maja 1915. V smislu povelj Njegovega Veličanstva kralja, svojega prevzvišenega vladarja, ima čast podpisani kraljevski italijanski poslanik izročiti Njegovi ekscelenci gospodu avstro-ogrskemu zunanjemu ministru naslednje obvestilo:

Dne 4. majnika 1915 so se naznanili c. in kr. vladi tehtni razlogi, radi katerih je Italija, v zaupanju na svoje dobro pravo, proglasila za ničevno in doslej brezuspešno svojo zvezno pogodbo z Avstro-Ogrsko, ki jo je kršila c. in kr. vlada in s tem dosegla svojo popolno svobodno postopanje v tem oziru.

Trdno odločena, da z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, skrbi za varstvo italijanskih pravic in koristi, se kraljeva vlada ne more odreči svoje dolžnosti, da prične z odredbami proti vsakemu sedanjemu ali bodočemu ogroženju v svrhu izpolnitve narodnih teženj, ki jih ji nalagajo dogodki. Njegovo Veličanstvo kralj izjavlja, da se od jutri nadalje smatra v vojnem stanju z Avstro-Ogrsko.

Podpisani se počašča Njegovi ekscelenci zunanjemu ministru istodobno javiti, da se še danes c. in kr. poslanik v Rimu izroče poverilna pisma in bi bil Njegovi ekscelenci hvaležen, če se mu izroče njegova.

Podpisan: **Avarna.**

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Začetek bojev na italijanski meji.

Dunaj, 24. maja. Pri nastopu vojnega stanja so se na posameznih točkah ob tirolski meji pričeli manjši boji. Na primorskem

obmejnem ozemlju se je pri obmejnem kraju Strassoldo pokazala italijanska konjenica.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

URADNO POROČILO POVELJSTVA NAŠE MORNARICE.

Uspešen nastop naše mornarice in pomorskih letal.

Dunaj, 24. maja. (Kor. ur.) Uradno se razglasa:

Naša mornarica je v noči, ki je sledila vojni napovedi, od 23. na 24. majnika podvzela akcijo proti italijanskemu vzhodnemu obrežju med Benetkami in Barletto in je na številnih točkah vojaško važne objekte uspešno obstreljevala.

Naša pomorska letala so istočasno metala bombe na lopo zrakoplovov v Chiaralle kakor tudi na vojaške naprave v Jakinu (Ancona) in na arsenal v Benetkah in so povzročila vidno škodo in požare.

Mornariško poveljstvo.

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Glasba.

Za šolska vodstva in ljubitelje narodnega petja. Že Slomšek je trdil, da vporabi Slovenec vsako priliko, da si zapoje primeren pesem. Zato se ni čuditi, da tudi v sedanjem

velikem in mogočnem času Slovenci mnogo pojó. Zlasti vojaške narodne pesmi so prišle sedaj do polne veljave, ker jih šele sedaj prav razumemo in čutimo. Kako veličasten je utis, kateri se nam v zadnjem času pogostokrat nadi. Nepregledna vrsta vojakov maršira v umerjenem enotnem koraku s častnikom na čelu; iz vojaških vrst se pa glasi lepo ubrana narodna pesem, ki vojake poživlja in osrečuje, da je njih korak pri vseh naporih, bodisi v vročini ali hudem nalivu jednako lahek in čvrst. Narodna pesem se glasi tudi na bojnem polju v strelnem jarku; mladenič, ki se odpravlja na nabor se z njo doma navdušuje, otroci jo pojo v šoli in doma.

Posebne zbirke vojaških pesmi Slovenci do sedaj še nismo imeli, zakaj ni se čutila njih potreba. A ker se je v poslednjem času zlasti iz učiteljskih krogov začelo popravevati po taki pesmarici, je temu nedostatku odpomogel šolski ravnatelj Ant. Kosi, ki se že dokaj let sem bavi z rabiranjem narodnih pesmi. Nova njegova zbirka nosi naslov „Vojaške narodne pesmi“ za šolo in dom. Nabral in za dvo- oziroma triglasno petje postavil Ant. Kosi. Prvi zvezek. Cena K 1.—. Založila Katoliška Bukvarna. Zbirka obsega poleg cesarske še 25 samih prijetnih zares narodnih vojaških pesmic. Triglasne pesmi so vse tako vstavljene, da se lahko pojo tudi samo dvoglasno. Stavek je preprost, primeren značaju narodne pesmi. Nedvomno bodo po tej zbirki pridno segale naše šole, izobraževalna društva ter sploh ljubitelji narodnega petja.

Tržne cene v Celovcu

20. majnika 1915 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	zaprto						
Rž							
Ječmen							
Ajda							
Oves							
Turščica							
Proso							
Pšeno							
Leča							
Fižola, rdeča							
Repica (krompir)	9	—	11	—			
Deteljno seme	7	—	9	—			
Seno, sladko	6	—	7	50			
„ kisló	—	—	—	—			
Slama	—	—	—	—			
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—			
Repa, ena vreča	—	—	—	—			
Mleko, 1 liter	—	28	—	30			
Smetana, 1 „	—	60	1	20			
Maslo (goveje) . . . 1 kg	3	40	3	80			
Sur. maslo (putar), 1 „	3	60	4	—			
Slanina (špoh), pov. 1 „	3	30	4	20			
„ „ sur. 1 „	3	10	3	80			
Svinjska mast . . . 1 „	3	80	4	80			
Jajca, 1 par	—	—	—	20			
Piščeta, 1 par	3	20	3	80			
Race	—	—	—	—			
Kopuni, 1 par	—	—	—	—			
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	20	3	50			
30 „ „ mehka, 1 „	3	—	3	20			
Zivina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	200	240	—	6	6
Biki	—	—	—	—	—	2	—
Volí, pitani	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	—	—	—	—	—	—
Junci	—	—	180	190	—	8	6
Krave	400	760	170	190	—	76	50
Telice	424	520	184	—	—	6	4
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Prasetá, plemena	24	66	—	—	—	300	220
Ovce	—	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—	—

Živci, ki spravijo človeka do obupa.



Večina bolezni, katerih izvor se ne da razlagati, je posledica slabih živcev. Razne bolezni prihajajo hitro, človek ne ve odkod, zlo se vrsti za zlom, tako da ima človek s slabimi živci lahko 365 bolezni v letu. Živčevje je pač upehano in vsled tega prihajajo razni pojavi, udje se tresejo, v mišicah so bolečine, na nekaterih krajih postane koža neobčutljiva, slaba volja, obupanost, plašljivost, slabo prebavljanje, utrujenost in mnogo drugih bolezni, ki so znak oslabilih živcev. Ne podcenjujte teh znakov narave, ker

bolezni na živcih jemljejo moč življenja!

Živčna slabost, ki se ne zdravi, postaja vedno huja in vodi do popolne onemoglosti. Kakor sol in pridatki pospešujejo tek, tako oživljajo živce Kola-tablete.

Kola urejuje preživljanje, dobro vpliva na želodec, pospešuje prebavo in po pravici zasluži ime „uničevalec bolezni“, ker utrjuje in usposablja telo, da lažje premaguje bolezni. Kola daje moč in življenje in pomlaja telo. Jemljite nekaj časa Kola in boste videli, kako dobro Vam to dene. Tako popolnoma sem prepričan, da Vam Kola mora pomagati in Vam jo pošiljam

popolnoma brezplačno za poizkus.

Jamčim, da prave Kola-tablete ne vsebujejo nobenih škodljivih sestavin in torej ne morejo škodovati. Profesor dr. Monnet, profesor Manossein, dr. Davidov in mnogi svetovnoslavni zdravniki se o učinku pravih Kola-tablet izražajo zelo povoljno. Čisto zastonj pridenem poizkusni pošiljati še poučno in zanimivo knjigo, ki Vas bo o vsem poučila, kar treba vedeti. Še danes zahtevajte gratis pošiljatev za poizkušnjo, pišite takoj poštno dopisnico in jo naslovite na

SV. DUHA LEKARNA,

Budimpešta, VI, odd. 426.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.